

Javaslat a
„Emeletes községháza”
települési értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Vargáné Nagyfalusi Ilona Mária

Vargáné Nagyfalusi Ilona Mária

Csanádpalota, 2017. március 9.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó neve: Vargáné Nagyfalusi Ilona Mária

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Vargáné Nagyfalusi Ilona Mária

Levelezési cím: Apátfalva, 6931 Rákóczi utca 115.

Telefonszám: 06 70 51047 43

E-mail cím: ilonafalusi@freemail.hu

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: „Emeletes községháza”

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása

agrár- és élelmiszergazdaság egészség és életmód épített környezet

ipari és műszaki megoldások kulturális örökség sport

természeti környezet turizmus

3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye Csanádpalota Főtér

4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik

települési tájegységi megyei külföldi magyarság

5. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása

„1895 év május 1-én határozta el a község képviselőtestülete, hogy az ország ezeréves fennállásának méltóképpen kifejezést adandó, egy igazán a kor igényének megfelelő díszes épületet emeltet községház céljaira.

De lássuk a község tanácsának ez alkalomból tett előterjesztését:

A község felsőbb helyről érkezett jogerős rendeletek értelmében és a tényleg fennálló szükségletet is figyelembe véve, három tantermet és két tanítói lakást kötelese felépíteni, amely munkálat legalább 12,000 forintot igényelne.

Ezen költség fedezetére tőke pénz a község rendelkezésére nem állván, kölcsön útján lenne beszerezendő, mely kölcsön tekintve, hogy kisebb összegek kevésbé remélhetően előnyösen kölcsönképpen kaphatni, a községet 6 és 7 százalékkal terhelné, ellenben a jelen javaslat szerint az iskolai célra átengedendő községháza a három tanteremnek és két tanítói lakásnak teljesen megfelelne.

Az átalakítás költségei számba nem jönnek és pedig azért, mert, ha a mostani községháza ezen minőségben megmaradna, annyi kibővítést és átalakítást kívánna, hogy abból az iskolára való átalakítás kikerül.

A vételhez szükséges 52937ft 30 krból tehát az építéshez az iskolai célra különben is megkívánt 12000 ft levonatván 40937ft 30 kr. kiadás marad fenn. A bérháztól várható jövedelem az itt fennforgó viszonyok számba vétele mellett, nemcsak 40937 ft 30 krnak, hanem az egész 52937 ft 30krnak törlesztési részleteit is fedezni fogja, ugyanis a kereskedésnek tervezett öt helyiség, legalább 750 frtot, a takarékpénztári helyiség a könyvelő lakással 600frtot, a négy lakás, kettő a községnél alkalmazott orvosok részére különösen szükséges, legalább 700frtot, a vendéglő és pincze helyiség, melyek más célra is szolgálhatnak, úgymint: gyógyszertár és postahelyiségül, szintén 700 frtot jövedelmeznek, s így 2700 frt tiszta jövedelem mondhatni bizonyosan várható....

Ha hozzá vesszük még azt, hogy a községi alkalmazottak, nevezetesen az orvosok, és a község területén lévő hivatalok alig kapnak lakást s illetve helyiséget, ha hozzá vesszük, miszerint az új épület a község szépítéséhez nagyban hozzájárul, a községházának hivatalos szobái az eddiginél megfelelőbbek lesznek, ha hozzá vesszük hogy a község valószínűleg minden megterhelés nélkül, egy maga- magát kifizető díszes épület birtokába jut. ...

A közgyűlés 36 szavazattal 11 ellenében a telekvételt és építkezést elhatározta.

A vállalat Vertán Adorján budapesti építész tervei alapján lett végre hajtva. Az építkezést Krim József nagylaki lakos vállalkozó eszközölte.

Ünnepélyesen felavatása 1897 évi május havára tűzetett ki.

Ezen épület, századokon át fogja hirdetni a munkásság áldott sikerét.”¹

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

Csanádpalota községben a (rég) községháza épülete 1857-ben épült. A falu nagy népessége, a népoktatás kiszélesítése egyre több feladatot rótt a falu vezetésére. Új iskolaépületek kellettek, hozzá tanítói lakásokkal. A község vezetése úgy döntött a (rég) községháza épületét átalakítják iskolának, és egy új, korszerű emeletes községházát építenek a millennium tiszteletére. Az épület két év alatt épült fel, felét már egy év után használatba vették, a remélt jövedelmeket meghozta. Az építés ötlete, az anyagiak előteremtése, a gondos tervezés Brengarten Henrik érdeme. Ő győzte meg az építkezés szükségességéről a falu vezető testületét. Milyen nagy teljesítmény volt ez 120 évvel ezelőtt!

A környékbeli települések községházai közül csak Makón és Csanádpalotán van emeletes épület.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

Emlékirat Csanád –Palota községről 1896.

Asztalos P. Kálmán: Csanádpalota monográfiája 1962-63.

¹ Emlékirat Csanád- Palota községről 1896.

Községi jegyzőkönyvek

8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: nincs

III.

MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja

Csanádpalota főtere 1930-ban. A képeslap Halász Tamás tulajdona. (Makó)

2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek

Ajánlólevél az „Emeletes községháza” települési értéktárba történő felvételéhez

A falunk jegyzője volt Brengarten Henrik sokáig. Az ő ideje alatt sok középületet építettek. A községházát az 1800-as évek végén építették, Brengarten szorgalmazta, hogy ilyen legyen. Azért különleges, mert emeletes. Még máig is használható állapotban van, jelenleg polgármesteri hivatalnak hívják. Az építetők elképzelése valóra vált, mert a földszinti részt bérbé adják máig is, a befolyt összegből tudják renoválni, rendbe hozni. Szembetűnő, központi épület a város főterén. Nem sokat változtattak rajta, máig megőrizte eredeti stílusát.

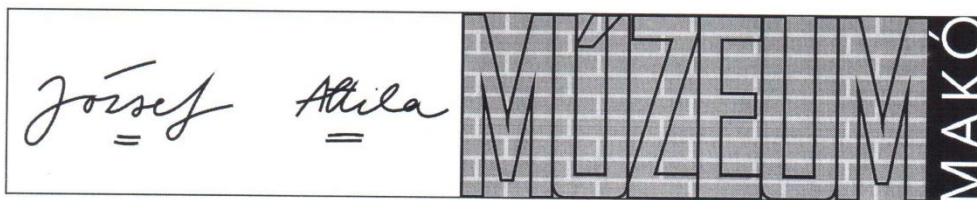
Az alábbiak alapján javaslom a helyi értéktárba felvételre.

Csanádpalota, 2017. március 9.

Hadobás Andrásné

Hadobás Andrásné

Csanádpalota, Gyöngyvirág utca 8.

AJÁNLÁS

Csanádpalotai Értéktár Bizottság Elnöke részére
6913 Csanádpalota
Kelemen László tér 10.

Tárgy: Ajánlás *Emeletes községháza* értéktárba való felvétele

Tisztelt Elnök Asszony!

Csanádpalota főterének meghatározó épülete az Emeletes községháza. Az első községházát 1790-ben építették, amit 1847-ben elbontottak, de az új csak 1857-ben készült el. A mai polgármesteri hivatal a millennium emlékére Vertán Adorján tervei alapján Krim József nagylaki építőmester kivitelezésében 1897. május 1-jére készült el.

Mint múzeumigazgató, és mint néprajzos is feltétlenül javaslom *Emeletes községháza* a Csanádpalota Értéktárba bevenni.

Makó 2017. március 7.

Szikszai Zsuzsanna
igazgató

3. A javaslathoz csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat

Hozzájárulói nyilatkozat

A javaslatban és annak mellékleteiben szereplő fényképeket Vargáné Nagyfalusi Ilona
(Apátfalva, Rákóczi utca 115.) alatti lakos készítette.
További felhasználásukhoz ezennel hozzájárulok.

Apátfalva, 2017. március 3.

Vargáné Nagyfalusi Ilona

A fényképek 2017. március 8-án készültek.